

stantinople avec l'instruction du patriarche de Jerusalem Anthime ». (α)

Ὁ Ἀρμένιος Πογὼς ἦτον οὐ μόνον τυπογράφος, ἀλλὰ καὶ δεξιότατος χαράκτης καὶ χύτης τυπογραφικῶν χαρακτήρων. Ὑπὸ τούτου, ὡς μ' ἐπληροφόρησεν ὁ Κ. Ι. Φιλήμων, ἐχαράχθησαν αἱ μῆτραι καὶ ἐχύθησαν οἱ χαρακτῆρες οἱ χρησιμοῦσαντες πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ (Κιβωτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης), τυπωθέντος ἐν τῷ Πατριαρχικῷ τυπογραφείῳ, τῷ 1819.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐκθεσις τῶν κατὰ τὸ δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον Ἀθηνῶν, ὑπὸ Ἀναστασίου Ζίρην, ἱατροῦ. Ἐν Ἀθήναις 1866.

Ἐάν τις ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὴν νῦν πρωτεύουσάν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος εἰς ἣν κατὰστασιν διετέλει πρὸ δισχιλίων ἐτῶν, θὰ ἔμενε κατὰπληκτος ἀπέναντι τῆς λάμπσεως πολλοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων μνημείων, ναῶν, θεάτρων, στοῶν, ἀγορῶν καὶ τοσούτων ἄλλων καλλιτεχνικῶν οἰκοδομῶν περικοσμουσῶν αὐτὴν πανταχόθεν.

Σήμερον δὲν ἔχομεν μὲν ἐν Ἀθήναις τοιαῦτα θαυμαστά ἀριστουργήματα, ἔχομεν ὅμως ἄλλα ταπεινότερα οἰκοδομήματα, τῶν ὁποίων ἡ θεὰ συγκινεῖ καὶ ἀνυψώνει τὴν ψυχὴν ὑπεράνω τῆς ὕλης καὶ φέρει αὐτὴν καθαρὰν καὶ ἀγνὴν πολὺ ὑψηλότερα τοῦ Παρθενῶνος, καὶ τοῦ Ὀλύμπου τῆς εἰδωλοκρατείας, τὴν φέρει πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Παναγάρχου καὶ πανοικτίρμονος Δημιουργοῦ! Τότε μὲν ἡ φιλοσοφία ἐδιδάσκετο εἰς τὰς στοάς, εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰς ἀκαδημίας, παντοῦ τέλος· πᾶντων, καὶ ἐδιδάσκετο ὑπὸ τῶν περικλεστέων τῆς φιλοσοφίας διδασκάλων, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου οἱ Ἀθηναῖοι ἔσφαζον ἀνηλεῶς τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ λαὸν ὀλόκληρον κατεδίδουσαν εἰς αἰσχρὰν δουλείαν, οἱ δὲ Σπυριταῖοι τοὺς εἰλωτας ἀπέκλειον ἀπὸ τῆς ἀνθρωπότητος τὸν κύκλον, καὶ διὰ τὰ προλάβωσιν ἐνδεχομένα· δῆθεν καὶ φαντασιώδεις ἀποστασίας, ἐδολοφόνουν αὐτοὺς· καὶ ἀγέληδον παρέδιδον εἰς τῶν δημίων τὰς χεῖρας, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ τέκνα τῶν οἰγονεῖς, ὅσα ἐγεννῶντο ἀσθενῆ καὶ πάσχοντα, ἐφόνεον κατακρημνίζοντες· τὰ δυστυχῆ αὐτὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ εἰς ἀπόκρημνα βράθρα!

(α) Fabric. αὐτόθι.

Σήμερον ἡ φιλοσοφία εἶναι μάθημα καταναγκαστικὸν εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου μόνον καὶ διδάσκεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῶν φιλοσοφικῶν παρέργων, δηλαδὴ ὑπὸ ἀνθρώπου καταγινόμενου εἰς πᾶν ἄλλο ἔργον ἢ τὴν φιλοσοφίαν· καὶ ὅμως δὲν ἀποσφάττονται πλέον οἱ ἄνθρωποι, ὡς ποίμνια προβάτων, δὲν πωλοῦνται εἰς τὰς ἀγοράς ὡς ἀνδράποδα, δὲν κρημνίζονται τὰ βρέφη εἰς τὰ βράθρα· ἀλλ' ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ φιλάνθρωπία, ὁ χριστιανισμὸς περιθάλλει καὶ ἀπελευθεροῖ τοὺς αἰχμαλώτους, ἀπονέμει ἰσονομίαν εἰς τοὺς πολίτας καὶ πᾶσι φιλάνθρωπικὰ καταστήματα ἔχουσι· τὰς θύρας αὐτῶν ἀνοικτάς· εἰς τοὺς ἀπόρους, εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, εἰς τὰ ὀρφανὰ, εἰς τὰ ἐγκαταλελειμμένα νήπια!

Τίς ταῦτα βλέπων δὲν θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὑπάρχει μεγάλη ἐπὶ τὰ κρείττω διαφορά μεταξὺ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ὑπερεξυμνουμένης ἐποχῆς, καὶ τῆς σημερινῆς; Τίς ἐπισκεπτόμενος τὰ πολλὰ ἐν Ἀθήναις φιλάνθρωπικὰ καταστήματα, τὰ νοσοκομεῖα, τὰ ὀρφανοτροφεῖα, τὸ πτωχοκομεῖον, βρεφοκομεῖον, δὲν θὰ ἀνακράξῃ μεθ' ἡμῶν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὅχι μόνον δὲν ἀπέθανεν, ὅχι μόνον ἀκμάζει, ἀλλὰ καὶ λαμπρότερα τρόπαια δόξης καὶ φήμης ἀνεγείρει ἐπὶ τῶν ἐρείπων τοῦ παλαιοῦ αὐτῆς μεγαλείου.....

Τοιαύτας ιδέας διήγειρεν ἐν ἡμῖν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀξιολόγου ἐκθέσεως τῶν κατὰ τὸ δημοτικὸν βρεφοκομεῖον Ἀθηνῶν, συνταχθείσης καὶ δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος αὐτὸ ἱατροῦ καὶ Ἀναστασίου Ζίρην.

Ἡ θεὰ πρόνοια ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ φιλάνθρωπου τούτου καταστήματος παρκαλαμβάνει τὰ ἔκθετα βρέφη καὶ τὰ διασώζει ἀπὸ τοῦ ψύχους, ἀπὸ τῆς πείνης καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου, περιθάλλουσα αὐτὰ φιλοστόργως καὶ ἀναπληροῦσα τὴν ἔλλειψιν ἀσπλάγχνου καὶ κακότητος μητρός. Τὰ ἄλλα φιλάνθρωπικὰ καταστήματα προστατεύουσι δεχόμενα ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῶν τοὺς ἀτυχοῦντας, τὸ δὲ βρεφοκομεῖον προλαμβάνει τὸ ἐγκλημα, σώζει ἐν ἀνθρώπινον πλάσμα, παρασκευάζει πολίτην τῇ πατρίδι. — Δὲν δύναται τις νὰ μὴ δακρύσῃ τὴν ἐπιγραφὴν καὶ μόνην ἀναγινώσκων τοῦ ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος, *Βρεφοκομεῖον*· τρόπιον δηλαδὴ κατὰ τῆς βαρβαρότητος, θρίαμβος τοῦ Χριστιανισμοῦ, πραγματαποιήσεως τῶν ἱερῶν λογίων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰπόντος, « ὅς ἐὰν δέξηται ἐν τῶν παιδίων τούτων, ἐμὲ δέχεται ».

Ἐκ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκθέσεως μανθάνομεν ὅτι τὸ βρεφοκομεῖον ἰδρύθη περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1859, καὶ ὅτι ἐνῶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐξετέθησαν μόνον 84 βρέφη, κατὰ τὸ πέμπτον δ' ἀριθμὸς τῶν ἐκτεθέντων ἔφθασεν εἰς 147, προσελθούσης τῆς αὐξήσεως ταύτης ἐκ τῆς ἀνταλίου αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις ἐνῶ τῷ 1856 μόλις ἀνέβαινεν εἰς 30,963 κατοίκους τῷ 1861, εἶχε φθάσει εἰς 41,298 (1). Δύο δέ τινα μετ' εὐχρηστικῆς καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας ἐν αὐτῇ πρὸς τοὺς ἄλλους παρατηρήσαμεν, πρῶτον ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν ἐκτεθειμένων νόθων πρὸς τὰς νομίμους γεννήσεις εἶναι ἐν Ἀθήναις μικρὰ, δηλαδή ὡς 13 πρὸς 100, ἐνῶ ἐν Ῥώμῃ εἶναι διπλασία καὶ ἐν Πετροπόλει καταντᾷ 47 πρὸς 100! ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι τὰ ἦθῃ κατ' ἡμῖν εἶναι χρηστότερα συγκριτικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐξευγενισμένους λαούς. Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου ἀρῆνομεν νὰ λαλήσῃ αὐτὸς ὁ εὐγλωττος συντάκτης τῆς ἐκθέσεως. «Ὁ εὐεργετικὸς σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τοῦ Βρεφοκομείου, λέγει, δὲν ἤθελεν ὁμολογούμενως ἐκπληροῦσθαι ἐντελῶς, ἐάν πρὸς τῇ περιθάλψει τῶν ἐκθέτων μὴ ἐλαμβάνετο συγχρόνως πρόνοια καὶ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν. Διὸ ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηναίων φιλανθρώπως ἀναδεξαμένη τὴν διατροφήν τῶν δυστήνων τούτων πλασμάτων πατρικῶς προϋνόησε περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν, ὁρίσασα νὰ εἰσάγωνται ταῦτα μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν εἰς ἐργοστάσιον πρὸς ἐκμάθησιν τέχνης τινὸς ἢ νὰ ἀποκατασταίνωνται κατ' ἄλλον τρόπον ἐκασφαλίζοντα τὸ μέλλον αὐτῶν.

«Εὐτυχῶς ὁμως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Βρεφοκομείου ἕως νῦν δὲν εὐρέθημεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πραγματοποιησώμεν τὸ μέτρον τοῦτο, διότι ἡ φιλανθρωπία τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν ὁρμημένη ἐκ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἐκπληροῦ ἔργον θεάρεστον καὶ χριστιανικὸν προλαμβάνει ἡμᾶς πολλὰ ἐκ τῶν ἐκθέτων υἱοθετοῦσα κατ' ἔτος. Ἡ δὲ υἱοθεσία τῶν ἐκθέτων βρεφῶν σπανιωτάτη μὲν ἐν τισι, πάντῃ δὲ ἄγνωστος παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἀποδεικνύει ἐναργῶς, ὅτι παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσιν ἀρεταὶ χριστιανικαί, ὧν ἀμειβοῦσι πολλὰ τῶν σεμνυνομένων ἐπὶ πολιτισμῷ κρατῶν, ὅπερ μεγίστην τιμὴν περιποιεῖ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος.»

Λυπούμεθα ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα καὶ ἄλλας περιεργολάτας καὶ πολ-

λοῦ λόγου ἀξίας περικοπὰς ἐκ τῆς ἐκθέσεως. Τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι χάρις εἰς τὴν ἄοκνον καὶ περρωτισμένην ἐπιμέλειαν τοῦ διευθύνοντος αὐτὸ κ. Ἀν. Ζίννη, καὶ τὰς εὐρείας γνώσεις αὐτοῦ διὰ βραδείας μελέτης καὶ μακροχρονίου πείρας ὁ φιλόανθρωπος οὗτος ἱατρὸς ἐκτέθησθε περὶ τὰ νοσήματα τῶν παιδῶν, τὸ Βρεφοκομεῖον ἀγλχοῦς ἔφερεν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του κακοπῆς καὶ ὁλονέν εὐοδοῦται, καὶ περ ἀντιπαλαῖσεν κατὰ πολλῶν δυσχερειῶν ἀναφυεῶν ἐκ τῆς ὀκτωβριανῆς μεταπολιτεύσεως.»

Περαινόντες τὴν σύντομον ταύτην βιβλιογραφίαν παρθετόμεν ἀντὶ ἄλλης εὐχῆς τὴν τελευταίαν περικοπὴν τοῦ ἐπιλόγου τῆς ἐκθέσεως. «Τελευτώντες ἐνταῦθα τὸν λόγον, ἐκπληροῦμεν κατὰ τὸν εὐάρεστον ἄμικ δὲ καὶ ἱερὸν ἐπικαλούμενοι θερμῶς ὑπὲρ τῶν δυστήνων ἐκθέτων βρεφῶν τὴν συνκρωγὴν τῶν ἐνταῦθά τε καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φιλελεημόνων ὁμογενῶν. Πισποίθαμεν δὲ ὅτι οἱ φιλόανθρωποι ὁμογενεῖς οἱ μετὰ τοσαύτης γενναϊότητος ἐπιδραμεῖν τὸν πλοῦτον αὐτῶν πρὸς ἰδρυσιν ὀφθαλμοτροφείων, πτωχοκομείων, νοσοκομείων κτλ. μιμούμενοι τὸ ὄντως χριστιανικὸν παράδειγμα τῶν ἀειμνήτων Τσίμα, Κασαβέτη καὶ τῶν ἀξιοτίμων Κυρίων Κοντογιαννάκη, Ἀθ. Ἰωαννίδου καὶ ἄλλων, δὲν θέλουσιν ἀρνηθῆ τὸν ὀβολόν των ὑπὲρ αὐτῶν πλασμάτων, ἅτινα ἀπανθρώπως ῥιπτόμενα γυμὰ καὶ λιμώττοντα εἰς τὰς ἀγυῖας ὑπὸ τῆς φυσικῆς αὐτῶν προστατίδος, ἐκ μόνου τοῦ ἐλέους τῶν εὐγενῶν καρδιῶν τὴν σωτηρίαν προσδοκῶσιν.»

Εἴθε νὰ εἰσακουσθῇ ἡ φιλόανθρωπος αὕτη πρόσκλησις, ἡ προτιθεμένη τὴν θεραπείαν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀναγκῶν τοῦ Βρεφοκομείου, καὶ νὰ εὐρυνθῇ οὕτω ὁ κύκλος τῶν εὐεργετῶν τῆς μικρᾶς μὲν μεγαλυνησομένης δ' Ἑλλάδος.

Θ. Ν. Φ.

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΑΝΑΤΟΛῇ.

Εἰς τρεῖς κυρίως ἐποχὰς δύναται νὰ διαιρεθῇ ἡ κατάστασις τῆς παιδείας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Ἡ πρώτη ἄρχεται ἀπὸ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου ἐπὶ Μωάμεθ τοῦ Β', ἐν ἔτει 1453, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος,

Ἡ δευτέρα ἄρχεται ἀπὸ Ἀδελφάντου Κοραῆ ἐν ἔτει 1802, μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως.

(1) Ἐκτοτε ὁ πληθυσμὸς προσέθετο κατ' αὐξοῦντα, ἐννοεῖται, λόγον.